

Передплата

на «РУСЛАНА» випускати:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на шість місяців	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на шість місяців	8 рублів
	або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милості і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Справа угоди.

Після успокоюючих звісток, що на з'їзді прем'єрів обох половин держави в Ратот мало прийти до остаточного порозуміння в справі цлової угоди, надходять знов песимістичні донесеня, які квестіюють можливість, щоби ся принципіально важна для держави економічна справа могла прийти під наради осінньої сесії державної ради.

Після інформацій тої праси, що стоїть близько правительственних кругів, костою незгоди між обома правительствами були дві справи: виконуванє ветеринарних приписів другою половиною держави і установе цла на продукти рільничого промислу і сирі матеріяли. Отже задля сих двох річий зїхали ся др. Кербер і Сель в Ратот і там мали вирівнати всякі ріжницї.

Однак хотїя єще нема жадних офіційних, ані півофіційних комунікатів про вислід тих нарад, можна заключати, що они не довели до пожаданої ціли, а то з нинїшних телеграм, які доносять, що оба прем'єри удають ся до Ішлю, де їх цісар прийме осібно на послуханю. Др. Кербер прибув вже вчєра до Ішлю, а Сель вибирає ся нинї з Будапешту, а в понедїлок вертає вже назад.

Отже можна зовсім певно припустити, що ріжницї що до тарифи існують єще, та що жадна з пересправляючих сторін не чула себе в можности, поступити зі свого становиска задля осягненя згоди. Деякі угорські днєвники донесли що в Ратот міністри цілий дєнь тягом радили та хотїя докладно обговорили поодинокі позиції, до згоди над цілостію не могли прийти.

Після рапортів, які оба міністри здадуть цісарєви, корона знов буде старати ся довести до порозуміння між обома прем'єрами. Очевидно до рїшеня в Ішлю не прийде, але вплив корони спонукає навязанє нових переговорів між порїжнєними сторонами і доведенє їх до як найскоршого кінця. Супротив стїльки иньших справ, які ждуть єще поагодженя підчас осінньої сесії державної ради, остаточнє поагодженє торговельно-цлової тарифи, розуміє ся без разячого покривдженя Австрії, є дуже пожаданим в інтерєсі держави.

Борба з чахоткою.

(Видова міністерства внутрішних справ).

Щоби при поборованю туберкулів узискати справдішні успіхи, потреба, щоби всі інтересовані особи, недужі і здорові, в строгій самодисциплїні приміювали ся до заряджень лікаря, зглядно самі доглядали за собою тїх приписів.

Понеже є очевидним, що розповсюдженя навичка плювати на землю є з одної сторони обридливим, а з другої, з огляду на велике число туберкулїчних між членами суспільности, дуже небезпечним звичаєм, потреба безнастанно всїякими способами противдлати єму. Там, де не прислугує ані державним, ані автономіч-

ним урядам, публичним корпораціям і підприємствам жадний безпосередний вплив на населєнє, можна осягнути знесенє згаданого звичаєня прямими, безусловними наказами силюваня.

Але рївночасно треба докончє постарати ся о те, щоби при захованю належних зглядів приличности, для ужитку публички таких убїкацій були приготовані призначєні на силюванє начиня і відновдні для сеї ціли. Они повинні бути наповнені до половини вогким дезінфекційним матеріялом, або дезінфекційним плинном і найліпше уставлені по 0,9 метра високо та заосмотрєні відповідно написю.

Треба старати ся о те, щоби всї міри, які є в змозі здєржати швєренє туберкулів, були звїрєво приміювані у всїх заведенях для недужих і потребуючих піклованя, так щоби хорих запізнано докладно і вповні з дотичними приписами поведеня та щоби обходженє недужих в шпитали туберкулїчних могло служити приміром для домашнього ліченя.

Так само треба буде заострити і удосконалити ті всї приписи зі згляду на місцевости для ліченя і літнього побуту, особливо що-до таких місцевостей, які відвідують туберкулїчні задля відисканя, або поліпшеня здоровья.

Також в спільних мешканях і пансіонатах всякого рода, в яких більше число осіб живе при спільнім господарстві, як в домах опіки, азілах, захистах, домах праці і поправи, в'язницях і др. а особливо в інститутах і конвіктах для молодших осіб, опісля в духовних і свїтських зборах і т. п., належить завести стараннє приміненє і видосконалєнє повисших приписів. Особливо до плеканя дїтїй так в заведенях для хованя дїтїй, як і у приватних не можна ніколи допускоти осіб туберкулїчних або лише підозрївих о туберкулі.

Пожадані зарядженя.

Важна роля припадає на просвєченє і поученє найширших верств населєня про повстанє і поборованє туберкулів та про поведенє, змїряючє до того так в здоровім станї, як в разї занедужаня. Се поученє може дуже корисно ширити ся через популярні виклади і статї лікарів та иньших осіб, ознакомлєних з предметом, через розповсюдженє гуманїтарними товариствами змїряючих до сєго добрих, популярних брошур.

Туберкулїчні родичі, які мають малі дїти, повинні перестєргати в зносинах з ними найбїльшу осторожність. Туберкулїчні особи не повинні цілувати ані своїх дїтїй, ані криваяків в уста, туберкулїчні матери не повинні, як лише можливо, кормити самі своїх дїтїй. Не можна допускати туберкулїчних жінок на мамки, також належить відраджувати туберкулїчним жєнитьбу, як довго туберкулїчний процес не дійшов до виздоровлєня, або бодай до застою.

Туберкулїчні, або до туберкулів склонні особи треба через розумний вплив здєржувати від таких заводів, які задля некорисних гїгієнічних відносин, як порохи, праця в замкнєнім, або шкідливим газам наповнєнім воздуху, задля довгого перебуваня в сидячїй або нахилєній поставі тїла, є в змозі здєржати поліпшенє їх стану здоровья або єго погіршити, або які туберкулїчного зводять з людьми в дуже тісні зносини або примушують єго мати до дїла з продажними продуктами до їди, питя, чи там курєня.

Окрім сєго належить до пожаданих заряджень старанє о чистоту, гїгієну і чистість з огляду на цілі громади і місцевости взагалї, як також дома і мешканя в них, а в особенности з огляду на ведєнє житя самих житєлів.

Не треба також при тїм забувати на виховуючий вплив публичних, комунальних старань о чистість на приватні так що-до мешкань, як і що-до осіб населєня, до чого щє в успішній спосіб мусить прилучити ся вплив школи вже від дитиньства.

Лїченє.

Особливою користію, ба. прямо неминучою конєчностю виявляє ся поміщенє хорого в так названих лічничих заведенях задля недуг легких, або в азілах для туберкулїчних, де приміює ся старанно управильненє піклованє лікарєм, злученє з систематичним ліченєм задля скріплєня. Мимо, що богато є дуже на сю цїль придатних околїць, находить ся в краях і королївствах, заступлєних в державній радї лише дуже мало таких заведєнь.

Свїдомим цїли, неустанным впливанєм на публичні чинники, які можуть входити під увагу в тїм зглядї, як також ревним підмаганєм існуючих, або маючих завязати ся товариств та інституцій, які поставили собі подібні цїли та особистою заохотою і пособлюванєм, краєвим шефам прийде ся не тяжко спонукати до осноуваня таких заведєнь для ліченя чи поратовааня недужих на легки у відповідних до того околїцях, або бодай вплинути на те, щоби в існуючих шпиталах добудовано окремі, додаткові павільони на соняшнім, воздухним місци і з відповідним урядженєм для своєї цїли.

З політичного поля.

Руский мужик, чи Мазур? Отсе питанє пережувають тепєр польські днєвники. Більшість з них очевидно за Мазуром «з народових взгледуф», але хотє сєго не висказують голосно, то все таки чують, що «земьянство» не піде за їх покликком «з утилітарних взгледуф», бо для них руский робїтник за шустку або двї був дуже пригідним робучим матеріялом на їхніх лятифундїях. Супротив руского сєлянїна польський дїдич не почував ся до жадного обовязку, а як дав коли яку сотку на церков, то вже то була страх яка велика ласка, які подяки депутатий і по часописях! А Мазурови поставити цілий кощюлок за дурно, то він і Спасибіг не скаже, бо мовляв: поставили для Бога тай для себе. Так само і з другими обєтавинами. Всякий «культуртрегер», піонір заборчої кольонїзації, їде на сю немилу і сказатиб неєтичну позицію лише задля вигляду знатних особистих користий. Тому сумніваємо ся, чи приватна жертволюбність польської шляхти схоче і зможе виконати погрози рицарів пера. На се треба би мільонових гакатистичних фондів, як пр. в Німєччинї, якими австрійска Польонїя на щастє єще не розпоряджує.

Цїсар Вільгельм II. замовк! — лїкує польска праса. Він, що стїлько любить промовляти, мовчав в Рєвлю підчас зїзду з царєм, мовчав і далї про сєю, будь що будь важну подїю. Се є найліпшим доказом, кажуть, що зїзд в Рєвлю розчарував декого. Тим, що бажав щось осягнути і мїг чогось надїятися при сїй нагодї, мо-

ла бути лише Німеччина. Відко, що ані в довірочних розмовах монархів, ані що важніше, в довгих пересправах обох міністрів заграничних справ не прийшло до такого порозуміння у важних державних квестіях, якого бажала би собі німецька політика, бо цісар Вільгельм мовчав як заклятий, ані тоаствував, ані в иньшій якій спосіб не пописував ся своєю красноріччю. Тож тепер півофіціальна німецька праса тим запопадливійше голосить, що сей з'їзд мав чисто конвенціональну ціху, без жадного політичного значіння і по нїм ніхто нічого не надїяв ся і тепер нічо не має до жаданя. З'їзд ствердив лише особисту приязнь і сердечність обох монархів.

Македонський комітет почав ся в Софії в понеділок дня 11. серпня при участі 58 делегатів, з яких 30 зачисляє ся до сторонництва Сончева, а 28 до партії Сарафова. Вчора мала застави ухвала, чи до розирави припустити рещту делегатів в числі 35 і їх мандати признати важними. Ся депизія буде мати дуже важні наслідки, бо сих 35 делегатів прислали товариства зложені переважно із приклонників Сарафова, які відірвали ся від центрального комітету. Коли децизия випаде прихильно для сих 35 делегатів, тоді партія «червоних», революціонерів возьме рішучо перевагу, а від сего будуть зависіти також постанови що-до вибуху загального повстаня. На случай, колиб сих 35 делегатів не допущено до нарад, сторонництво Сарафова відчає ся від теперішнього конгресу і скличе окремиї. В своїх нарадах комітет ухвалив меморіял до всіх австрійських держав п. з. La question macedonienne et le saint comite macedo andrianopolitaine і вислав єго до всіх кабінетів. В сїм меморіялі представлено яркі случаи самоволї і насилля, яких Турки допускають ся на християнах в Македонїї. Меморіял виказує, що під турецьким правительством не може бути бесіди про сподіванї і доконечні реформи і тому домагає ся, щоби з Македонїї утворено турецьку провінцію, правлену автономічно, а складаючу ся з вілаєтів Салоніки, Монастира і Скоплїї. Македонїя — каже відозва — находить ся в передодни повстаня; тому комітет уважає своїм обовязком перестеречи держави і пригадати їм права, які признав Македонцям берлінський конгрес.

З нагоди замату на князя Оболенського замінює орган «Революційна Росія» ось які вістки про організацію тероризму в Росїї (подаємо тільки важніші точки): «Терор, се тільки одно з оружий, якими послугує ся наша армія. Проти виключного уживаня тероризму готові ми пер-

ші виступити. Зревольтоване мас є нашою головною задачею, а борбу кляс хочемо доповнити через відважний виступ одиниць. Що-до тактики, то головною засадою революційного діланя є координация нового методу борби з давнішими средствами; під технічним зглядом оказала ся автономія боевих рядів дуже пожиточною. Тїсна єдність ідеї, однак подїлена організація, отсе засада, яка поводить ними. В тїй цілі зорганїзувала ся група, котра станула на ґрунті конспірації та подїлу праці і прияла на себе терористичну чинність. Та організація, яка називає ся: «Боевая організація», одержує від революційної партії сказівки що-до розпочинаня і кінченя операцій і що-до осіб, на які має виконати ся замах. З самою революційною партією входить «Боевая організація» о стільки в контакт, о скільки порозуміває ся з єї зарядом, однак не стоїть в ніякій звязи з місцевими комітетами. Має навіть власну касу, а до неї зложило в послїдніх часах вкладки около 12.000 осіб». — Революційна партія оголошує, що всякі замахы, а навіть убійство міністра Сїпягіна є ділом «Боевої організації».

Н О В И Н К И.

— Календар. В суботу: гр.-кат. Ісаакія, Далмата; рим.-кат. Роха. — В неділю: гр.-кат. Отроків в Ефезї; рим.-кат. Ліберата.

— Заведєне СС. Василянко. Митрополітій ординарият оголошує конкурс на 5 місць в заведеню Василянко у Львові з фундації кардинала Сильвестра Сембратовича з речиннем до дня 20. н. ст. серпня с. р. Кандидатки, що відповіли вимогам в минушїм році, мають першєнство. Услїва принятя, як перед тим. На два з тих місць можуть убігати ся сироти своячки фундатора, на другї два дочкы сьвященників, а на одно місце дївчата, що походять із сьвітекого стану.

— Школа видїлова ім. Шевченка у Львові отирає сего року 5-ту (9-ту) клясу. Вписи будуть відбувати ся дня 5-го вересня в локалюшколи при площї Стрілецькій ч. 6.

— Хліборобскї страйки. В Золочівщинї скінчив ся страйк в Перенєльниках. Селяни пішли на роботу під троха кориснішими услївами. Арештовано в тїм селї дяка, 5 жінок і 1 мужика. В золочівській вязниці сидить понад 100 селян за страйки.

В збараскїм повіті мав після вістий польських часописей радник висшого краевого суду замкнути канцелярию нотаря Михайла Гординського по причинї страйків і виточив проти него дисциплїнарне слїдство.

В Чортковї арештовано 22 селян.

Кореспонденційне бюро доносить, що страй-

ки покінчили ся в повітах: золочівскїм, перемишлянськїм і буцацкїм.

В Каменеччинї працюють без перешкоди чужї робітники в селах: Волицї деревлянськїй, Соколю і Дїдилові.

— Посол Теофіль Мерунович дістав ось яку відповідь від Slow-a polsk-ого на свої виводи в Gazet-i narodow-ій: П. Мерунович є, як відомо, Русинюм, за эле єму не можна брати сего, що зовсім не має почутя польскости. Можемо ватомість жадати від него, аби як Русин мав стілько почутя.. приличности, щоби не менторувал польскому народови і не перепачкував в польских часописях, «бредні рускїх» про польську гакату. Але се доперва одна сторона квестїї. П. Мерунович, який мшаючи ся до польської політики, вніс до неї всякі погани моральні рускїх(?) борбіфаксів, отже фальш, нельояльні поступки, підходженє противника, вкраданє ся до сторонництв з відмінною барвою задля ширеня в них розкладу, відгриванє в соїмї демократа, при рівночаснім редагованю найреакційніших часописей, завів також до польської публіцистики византийську етику, яка дозволяє збрехати без заикненя і скомпонувати на рахунок противника щось, що єму навіть через гадку не перейшло. — Отсе відплата ренегатови П. Мерунович може собі тепер сказати з польська по руски: Служ пану верне, он тобє п...!

— Ц. к. Дирекция почт і телеграфів у Львові оголошує, що з днем 16. сечня 2902 отвірає почтовї складниці в отсих місцевостях: в Лукавицї, повіт Лисько, в Гаїях розтоцких, повіт Броди, в Беневїї, повіт Підгайці, в Конопківцях, повіт Тернопіль, в Лежайську підмоставиреш, повіт Ланцут, в Ренїовї, повіт Броди, в Іванівцї, повіт Тереховля, в Ключевї великїм, повіт Печенїжин, в Дубрівках грєньских, повіт Дуброва, в Коросенку вижнім, повіт Коросно.

— Аматорське представленє відбуде ся в неділю, дня 17. серпня с. р. в салї промисловоїшколи в Камінцї струміловїї. Відиграють комедию в 3. дїях Івана Франка «Учитель». Початок пів до 8 вечером. Цїни місць: перворядне крісло 2 К., другорядне 1 К. 20 сот., стояче місце 30 сот. — Чистий дохід призначений на добродїїні цілі.

— До інституту руского товариства педагогічного «під покровом сьв. о. Николая у Львові» принятї з подавших ся на шкільний рік 1902/3 ось тії елєви: з IV. кл. нар.: 1) Лавровскїй, 2) Жук; з I. кл. гімн.: 3) Рибчак, 4) Виницкїй, 5) Куровець, 6) Литинськїй, 7) Левицкїй, 8) Боберскїй, 9) Осмак, 10) Тиховскїй; з II. кл. гімн.: 11) Баранецкїй, 12) Піджарко, 13) Білик, 14) Лотоцкїй, 15) Ковалєнь, 16) Склепович, 17) Склепович; з III. кл. гімн.: 18) Виницкїй, 19) Чеберовскїй, 20) Куровець, 21) Левицкїй, 22) Курманович; з IV. кл. гімн.: 23) Кишик, 24) Савицкїй, 25) Сїнгалєвич, 26) Абрисовскїй, 27) Кобзєй; з V. кл. гімн.: 28) Лавровскїй, 29) Жук, 30) Гамаль, 31) Мишуга, 32) Стефанович; з VI. кл. гімн.: 33) Івановскїй, 34) Сяяк, 35) Кульчицкїй, 36) Струхманчук, 37) Волосянськїй; з VII. кл. гімн.: 38) Ходань, 39) Ганкевуч, 40) Цурковскїй, 41)

Про границї пізнаня природи*).

Переклали з німецького

др. В. Левицкїй і Я. Миколаєвич.

In Nature's infinite Book of secrets A little I can read.

Антонїї і Клеопатра.

Як за давних часів міг витязь в день спочинку між одним а другим походом забажати точного скріпленя границь своєї держави, щоби племя єще непобідженє присилувати до данини, а побачивши в водній пустинї перепону для своєї кінноти, признати пустиню дійсною границею своєї сили: — так для науки природи, що є побідителькою сьвіта наших часів, порадно

*) E. du Bois-Reymond, один з найвизначніших фізіологів німецьких, род. 7. падолиста 1818. р. в Берліні, помер яко професор фізіологїї в унів. берлінськїм 26. грудня 1896. р. Єго праці про електричність звїрячу є просто епохальні. Яко секретар академії наук в Берліні та ректор університету відкривав часто збори натуралїстів своїми бесїдами та відчитами. Дві з тих бесїд подає ся тут в переводї, а хоч они є держанї в товї популярнім, то однак значінє їх є перворядне, бо ними завдав ду В. R. смертний удар німецькому матеріалїзмови. Перша з них відносить ся до з'їзду натуралїстів в Лїпску р. 1872., другу сказав автор на засїданю академії, що відбулв ся в честь Leibniz'a 8. липня 1880. р. В обох бесїдах являє ся ду В. R. заступником научного скептицизму, а противником матеріалїзму, що від часів Файербаха мав в Німеччинї таке домінуюче значінє. — (Прим. перекл.).

буде, щоби при торжественній нагодї в хвилї вичинку від праці, означила она дійсні границї своєї держави. Такий намір видає ся менї тим більше оправданій, позаяк думаю, що в справї границь пізнаня природи є широко розповсюдженї двї похибки, та позаяк вважаю можливим, що сей розбір мимо своєї мнимої тривіальности може вияснити деякі сторони тої справи і тим, що тих похибок не признають.

Так отже задумую пошукати границь пізнаня природи та починаю від відповідї на питанє, чим є пізнанє природи.

Пізнанє природи — яснійше говорячи — пізнанє природописне, або пізнанє сьвіта тїл при помочи та в зміслї тесритичного знаня природописного — полягає на зведеню змін в сьвітї тїл до рухів атомів. Як то рухи є вислїдом діланя независимих від часу, сил доосередних — або інакше пізнанє натури є зведенєм повя натури до механїки атомів. Психологічним фактом, який досвід стведжує, є те, що скілько разів відбуває ся така редукция, заспокоює она на разї наш наклїн до причинного поясненя фактів. Твердження механїки дадуть ся сформулувати математично і мають таку саму певність аподиктичну, як і твердження математики. О скілько зміни в сьвітї тїл можна звести до сталої суми енергїї потенціальної та кінетичної, питомої сталїї скількості матерїї, о стілько в самих тих змінах не лишає ся нічо до поясненя.

Погляд Канта у вступї до «Metaphysische Anfangsgründe der Naturwissenschaft», після котрого «в кожній віддільній науцї природописній є лиш тільки дійсною наукою, скілько в нїй математики» — треба проте о стілько змінити,

що місто математики треба вставити механїку атомів. То власне мав він певно на думцї, наколи відмовив хемїї назви умїтности, та помістив єї в рядї наук експериментальних. Замїтним є се, що в наших часах хемія, приневолена через відкрите права субстанції до покиненя дуалїзму електрохемїчного, відійшла знов від тїну умїтности в тїм значїню.

Наколи би можна було всі зміни в сьвітї звести до рухів атомів, що їх спроваджують сталї сили доосередні тих атомів, то булаб нам звїсна ціла вселєнна природописно. Стан сьвіта з протягу даної ріжнички часу представляв би ся яко безпосередний вислїд єго стану в протягу попередної ріжнички та яко безпосередна причина єго стану в протягу ріжнички слїдуєчої. Право та случай булиб лиш ріжними назвами необхідности механїчної.

Можна навіть подумати такий степєнь знаня натури, в якїм цілковитий перебіг процесу всєсьвітного можна би зобразити одним взором математичним, одим безмірним системом співрядних рівнань ріжничкових, з якого-б виходило місце, як також напрям і скорість руху кожного атому в всєсьвітї в кожнім данім часї. «Дух — каже Laplace*) — що знав би всі сили, які в данїй хвилї оживляють природу та взаїмне положенє всіх єств, що єго складають, о скілько би зміг ті данї обняти та піддати аналізї, зібрав би в однім взорї рухи найбільших тїл небесних та найдрїбніших атомів. Для него не було би нічо непевного, а будучність як і минувність сьвіта були би для него видні.

*) Essai philosophique sur les probabilités. 2e édition — Paris 1814, стор. 2 sgts.

Возняк, 42) Шпайло, 43) Карачевский; з VIII кл. гімн.: Сухий, 45) Кревецкий, 56) Горницький, 47) Росткович, 48) Гарасимів; з університету: 49) Вишницький, 50) Драганчук. Притім пригадує ся, що належитість за перший місяць належить прислати до 20. н. ст. серпня 1902.

— **Нова бурса у Львові.** Довідуєм ся, що з слідувачим роком шкільним наміряє ся — при дотеперішнім безплатним Інституті виховавчим на Вульці у Львові — заложити платний Інститут виховавчий для учачої ся рускої молодіжи мужескої. Провід в Інституті тім мав би обняти о. І. Редкевич, проповідник архикатедральний і до него належало би — в останніх днях сего місяця — звертати ся о поясненя в сім ділі.

— **Новий префект Пропаганди,** кардинал Ернст Готтлі, один з найвизначніших кардиналів, належить ледви від семи ніт до кардинальської келерії Він походить з Генуї, належить до закону оо. Кармелітів і був кілька літ їх генералом. Є се чоловік тихого успособлення і не любить висувати ся наперед, однак в кожній его постанові видно незвичайну силу та рішучість. Перший раз звернув на себе увагу ширшого світа, коли Папа, Лев XIII, післяв его в характері інтернунція до Бразилії якраз після унадку цїсаря Дон Педра. коли справи католицкої церкви були вельми загрожені. З своєї задачі виявляв ся Готтлі знаменито. — На місце кардинала Вінкентога Ванутелього, що стояв доси на чолі заряду фундами Пропаганди, іменовано кардинала Аліярдіого, а Ванутелї зїстав префектом конгрегації концилїв, до яких належать розводів справи.

— **Образок сучасної Франції.** В який спосіб відбуває ся замиканє конгрегаційних шкіл у Франції, можемо представити собі із опису ось такої події, яка длучила ся в Сїллі в департаменті Саон-е-Льоар: Ранним ранком удала ся пані Мак-Магон в супроводі двох стрільців до шкільного будинку. Там чекали уже на свою протекторку чотири сестри; монахині сьв. Йосифа і дві дівчанки-сироти, вихованці тього заведеня. Перелякані сестри оповіли пані Мак-Магон, що сподївають ся леда хвилі прибутя комісаря. Протекторка успокоїла їх, як могла, покликуючи ся на се, що прецінь шкільні забудованя се єї власність і що їй вільно повірити вихованє сиріт, кому она признаєть відповідним. Опісля впади всі жінки на колїна перед хрестом і молили ся ревно за спасенє перед тим несподіваним нещастєм. Около 9-ої години заворушила ся юрба селян, що окружала школу і жінки, які отварили тишком слези. Незабаром дав ся чути звук рога — се знак, що прибувають власти. І ото зібрані побачили дивоглядний похід, що складав ся з 50 жандармів, слюсаря з витрихами, двох комісарів поліції і підпрефекта, що ступав на чолі того походу. Підпрефект аж позеленїв зі страху мимо того, що жандарми мали острі набой в карабінах і що за малу хвилину висунула ся з поміж дерев та плотів друга півсотка жандармів. Коли оружна сила взяла в сей спосіб безборонний наїд в два огні, вїзав підпрефект

В совершенстві, яке ум людський зміг дати астрономії, маємо слабій проблиск такого духа.

Як астроном потребує лиш в рівнянню руху місяця дати на час певну вартість від'ємну, що би знати, чи в часі виїзду Перікля до Епідавру в портї пірейскім було затьміне сонця чи ні, так дух, якого уявив собі Laplace при помочи відповідних ділань над своєю формулою всесвітної міг би розслїдити кожду прояву у всесвітї. Як астроном передсказує день, в яким по многих літах з просторони комїтчної покаже ся комета на небезводї, так сей дух відчитав би в своїх рівнянях день, коли грецький хрест зайсне на мінаретах царгородских мечетїв, або коли Англія спалить останки свого камінного вугля. Поставивши в своїм взорі всесвітнім $t = -\infty$, відкрив би загадочний первісний стан річий. В безконечній просторони бачив би матерію, що знаходиться або вже в стані руху, або в стані суцєюю та нерівномірного розділу, бо при рівномірнім розділі хитка рівновага ніколи не остала би нарушена. Збільшаючи t в напрямі додатнім до безконечности довідав би ся, як далеким в час, в яким право Carnot-а загрожує світови ледовою мертвотою. Для такого духа волосє на наших головах було б почисленє, а воробець не впаив би на землю без его відома. Для того пророка, що бачив би вперед та взад, цїлість світї, як каже d'Alembert, у якого гадка Ляляса вже була в зародї, у вступі до Енциклопедії, була би одиноким фактом та одною великою правдою.

(Дальше буде).

аїбраних, що би заховували ся спокійно. Замкнені та засунені двері школи виважено, а сестри разом із сиротами викинено на улицю. Сама пані Мак-Магон полишила ся в школі і заявила, що не вийде відси, хіба витягнуть єї силою. Підпрефект жакадав, що би пані Мак-Магон підписала папір, який з'обов'язував би єї під присягою, що не буде приймати ніколи в своїх добрах монахинь, на що, розуміє ся, дістав відмовну відповідь. Тодї він звернув ся до жандармів і казав їм вивести з дому п. Мак-Магон, а двері запечатати. Довго не рухав ся ніхто з жандармів з місця, аж ось виступив перший бригадїер і подав з глибоким поклоном п. Мак-Магон рамя, яка видячи безуспісність опору, вийшла із школи. І такі річи діють ся на початку XX. віку в високо культурній Франції, яка веде перед в борбі за свободу!..

— **Німці в Росії.** В Росії має мешкати після берлінської „Post“ близько 2.000.000 Німців. На поодинокі части держави припадає з того числа (після спису 1897 р.) В Курляндії, Інфлянтах, Естонії та Інтерманляндії разом із Петербургом мешкає 283.000 Німців т. є. вони становлять ту $6\frac{1}{2}$ прц. загалу народности; в Польскім Королївстві 500.000 т. є $5\frac{1}{2}$ прц.; в прочих частях держави вносіть їх число 600.000, а іменно: в самарській губернії 200.000, в саратівській 180.000 в херсонській 135.000, в тавридській 100.000. Найбільше Німців є в західних містах пр. в Петербургу 60.000, в Рязі 102.000, в Митаві 16.000, в Юреві 15.000, в Парнаві 3.400, в Ревлю 13.000, в Варшаві є 15.000 Німців, т. є 3 прц. народонаселеня, в Лоді 100.000, т. є 35 прц., в Одесі 120.000 або $3\frac{1}{2}$ прц., в Києві 7.000 або 3 прц.

— **Годинник із слонові кости.** Годинникар з Ля Льоннд де Фои, Ганрі Дїбоа-Гонріє виконав недавно архитвір годинникарської штуки. Іменно зладив він дамский репортар цїлий із слонові кости. Крім каменів і волоса суть всі прочі части годинника із слонові кости. Матеріалу до фабрикації доставили єму з'ужиті білардові кулі.

— **Страшною смертию** згинув в однім з пограничних чеських сіл рубач Іван Йозак. Він розлуновав в лісі за помічю клана пень і хотїв переконати ся, чи клин добре всаджений та вложив при тім руку в розколєне дерево. Нараз клин якось висунув ся а пень зловив Йозака за руку, мов би залїзними кліщами і тиснув так, що аж кости пукали. Відний рубач страшно мучив ся, кричав і кликав о поміч, але що то було в глибокім лісі, то ніхто не чув того. Від страшного болю брали ся его дур і розлука; сягнув по сокиру, що стояла побіч пня, замахнув ся другою рукою і сам собі відрубав руку. Ледви то зробив, як зімлів та впав на землю. Не було кому ратувати; кров сплила з нещасливого; его застали опісля вже неживого.

— **Інтерю з людїдом.** Француска часопись L'Illustration оголошує дуже цікаву розмову одного американського дневникаря з людїдом із островів Фіджі. На запитанє, яке м'ясо смакує єму найбільше, відповів з найвим спокоем, що чоловіка, однак не «білого», але Полїнезийця. Дальше оповідав, що м'ясо Европейця надто солоне, а Полїнезийця значно лагіднійше в смаку і ліпше. За найгірше м'ясо уважає людїд тіло старих моряків, а то дїятого, що они уживають багато алькоголю. За найбільший присмак уважає канїбаль голову, т. є. очи, мозок і лице, особливо молодих людий. Також рамя і уда належать після его гадки до присмаків, однак прочі части тіла вже неможливі до їдженя, майже «для псів». При кінці розмови запросив людїд дневникаря в одно місце, де покаже єму багато панугаїв, однак сей послїдний, видячи не дуже плятонїчний зір свого гостя, уважає за відповідне відмовити собі тої приємности.

— **Небезпечні розслїди вулканів.** Англійскі дослідники, які удали ся до західних Індий в цїлі розслїдженя вулканїчних проявів, змогли тільки з трудностю уратувати житє підчас одної з прогульок до кратеру Ля Суфрїєр. Вийшли они раненько підчас гарної погоди і їдучи коритом ляви, дістали ся на вершок вулкану. Поворот був дуже тяжкий, вїяв шалений вїтер і падав дощ, з кратеру добували ся струї болота, пари і газів. Ішли по однім з верхів і бачили, як по обох боках в глибині 1000 стїп варились величезні маси шляму, з котрого вибухала полумїнь, нераз на 300 до 400 стїп в гору. Коли учені наїшли ся у стїп гори, положенє їх стало майже грізне. Рїв, яким ішли в гору, представляв ріку горячого болота і треба було перебувати его по вузькій кладцї. Після кожного вибуху прискали на кількасот стїп в гору маси ляви, болота, пари та шилу, так, що подорожні ледви уїшли з житєм.

— **Дрібні вісти.** У Львові відобраз собі вчера жите вистрілом з револьверу бар. Северина Бруницький, властитель Залїщик і співвладститель парового млина Марія-Гелєна. Причиною самоубїйства поки що незвісна, однак найправдоподібнійше буде се самоубїйча манія, бо уже кілька членів родани Бруницьких згинуло в послїдних літах самоубїйчою смертию. — В містечку Лютовисках складає посол на краєвий сойм, Антїн Старух, посольське справозданє з послїд-

ної соймової сесії дня 20. серпня с. р. о 11. годині перед полуднем. — В Перемишли відбуде ся дня 19. н. ст. серпня епархияльний синод латиньского духовенства під проводом перемиського латиньского єпископа кс. Пельчара. Синод, на який має прибути 320 людий, буде радити через три дні в костелі Францісканів, а его рішеня обвістять ся в катедральнім костелі.

Наука, штука, література.

— **Місіонарь,** лист 15, за 1. серпень 1902. Виходить в монастирі ОО. Василїян в Жовкві два рази на місяць. Річна піддреплата вносіть 1 К 20 с. — Поодинокє число коштує 5 с.

Телеграми.

Відень, 15. серпня. Нині о 11. год. рано відбудуть ся хрестини новонародженої доньки архикнязя Леопольда Сальватора і архикнягинї Блянки.

Відень, 15. серпня. Wiener Ztg. доносить: Цїсар надав найвисшою постановою з дня 3. с. м. директорови державної гімназії в Тарнові, радникови др. Бєноньому, по причині перенесеня его на власну просьбу в стан супочинку ордер залїзної корони III кл. з увільненєм від такси.

Найвисшою постановою дарував цїсар прочу часть кари 21 засудженим, з чого припадає на мужеске карне заведенє в Станиславові і Вишничу по 2, а на жіноче карне заведенє у Львові 1.

Відень, 15. серпня. Ческа народна рада в низшій Австрії ухвалила на відбутих оноді зборах поставити при найблизших виборах до долїшно-австрійского сойму чеських кандидатів в тих дїльницях, в яких Чехи мають перевагу. Поки що поставлено власного кандидата в II дїльницї (Леопольдштад).

Сїдней, 15. серпня. Обі парламентарні палати Нової полудневої Валїї прийняли предложенє про допущенє жєнщин до голосованя.

Льондон, 15. серпня. Король опустив вчера Льондон і відїхав на яхті до Кавє.

Берлин, 15. серпня. На цїсарскі маневри коло Познаня прибудуть з Англії: лорд Робертє, міністер війни Бродріг і генерал Келєкєнні.

Петербург, 15. серпня. «Інвалідь» доносить, що маневри в курскій губернії відложено на розказ царя до 11. верєсня (мали відбути ся 4. верєснє).

Петербург, 15. серпня. Що-до замаху на Оболенського доносять, що в Росії існує чорна ліста, на котрій виписані всі ті урядники, котрі малятретували наїд за помічю тілесних кар і иньшими нелюдєскими способами. Князь Оболенський уникнув тільки дїятого смерти, що носить під убранєм панцир, що охоронив его від кулі.

Плюданїель (коло Лєсневан), 14. серпня. Сєляни позамикали всі дороги, що ведуть до монастиря, кільчастим дротом, а перед брамою монастиря викопали рїв і наповнили его водою.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна Найславнійша програма!
від 1. до 15. серпня 1902.

При співучасті військової музики 30. н. п.

- 1) **Марш.** 2) **Увертура.** 3) **Lisa Schliersee,** тирольська співачка. 4) **Miss Theresitta,** артистка на ливні. 5) **William i Lonny Olszańskі,** парадоксальні акробати ексцентричні. 6) **Hanny Luxa,** ексцентр. тирольська співачка. 7) Орхестра. 8) **Maria i Carl Ohm,** трєсура медведїв, псів і коників. 9) Орхестра. Реклямограф. 10) **Trio Goltz** артисти на ливні на кружляючих гльобах. 11) **Lanzetta,** імітатор Отеро і Фужєр. 12) **Nelson Down's,** король монет. 13) **Nadrage,** комїчний чєревобєсїдник. 14) **Американський біоскоп.**

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що отниці **High Life** представленє. Білєсти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльонари ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

ЗАМКНЕНЕ РАХУНКІВ Товариства Взаїмних Обезпечень в Кракові.

Рахунок доходів і страт з ділу огневого за час від 1. цвітня 1901. до 31. марця 1902. р.

РОЗХІД.

ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
1	Шкоди і кошти ліквідації виплачені з відтягненням звороту від Товариств контрасекураційних	5,793 034	20			1	Фонди перенесені з р. 1900/1901 з відтягненням контрасекурації	9,178.297	79	8,342.697	70
2	Загальні видатки заряду з відтягненням контрасек. провізії	1,642 254	52	4,150 779	68	2	Фонд на неуправильнені шкоди перенесений з р. 1900/1901 з відтягненням контрасекурації	432 821	37	358.855	71
3	Відписи і інші видатки			1,972 363	69	3	Зібрана премія з відтягненням контрасекурації	73 965	66		
4	Резерва на неуправильнені шкоди з відтягненням уділу контрасекураційних Товариств	498 716	99	194 541	25	4	Прихід з локації капіталів	9,096 991	96	6,685.911	09
5	Стан фондів з кінцем року 1901/2 з відтягненням контрасекурації	110.685	68	388.051	31	5	Інші приходи	2,411.080	87	247.243	22
6	Чиста позісталість	10,217.827	37	9,245 766	61					611.974	31
		972 060	76	295.196	49						
				16,246 682	03					16,246.682	03

Рахунок біляну з ділу огневого з днем 31. марця 1902. р.

АКТИВА.

ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
1	Запас касовий з днем 31/3 1902			220.945	08	1	Фонд резервовий			6,017.786	18
2	Розпоряджальні належності в інституціях кредитових і касах щадничих			275.232	15	2	Фонд на різницю курсів			184.384	17
3	Реальности			1,576 086	06	3	Фонд вірівнюючий			361.348	89
4	Вартісні папери після курсу з дня 31. марця 1902. р.			5,593.311	42	4	Резерва премії по відтягненню контрасекурації	3,654.308	13	2,682.247	37
5	Векслі в портфелю			148.224	39			972.060	76		
6	Ефекти фондів			223.406	60	5	Резерва на неуправильнені шкоди по відтягненню контрасекурації	498 716	99	388.031	31
7	Сальда чинні рахунків з Товар. контрасекураційними			792.993	-8	6	Фонд емеритальний			1,608.805	94
8	Залежності в агентурах і філіях (Сальда чинні)			1,556.011	98	5	Сальда пасивні рахунків з Товариствами контрасекураційними			132.207	08
9	Ріжні довжники			1,929.383	06	6	Ріжні вірителі			168.041	73
10	Вартість інвентаря по відписанню зужитя			94.266	03	7	Кавції агентів			513.879	64
11	Ефекти кавції агентів			513.879	64	8	Фонди			571.811	49
				12,923.740	29	9	Позісталість			295.196	49
										12,923.740	29

Рахунок доходів і страт з ділу градового за час від 1. цвітня 1901 до 31. марця 1902 р.

РОЗХІД.

ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
1	Шкоди і кошти ліквідації виплачені менше зворот від Тов. контрасекур.	844.779	17			1	Фонди перенесені з р. 1900/1901			1,989 372	05
2	Загальні видатки заряду по відтягненню провізії контрасекураційної	408.214	95	436 564	22	2	Зібрана премія менше контрасекурація	904.116	85	471.067	54
3	Відписи і інші видатки			48.839	75	3	Прихід з локації капіталів	433.049	31	1.948	93
4	Резерва на шкоди неуправильнені менше уділ Тов. контрасекурац.			76.740	07	4	Інші приходи			112 528	47
5	Стан фондів з кінцем р. 1901/1902			2,078.661	75	5	Недобір			5.888	80
				2,640.805	79					2,640.805	79

Рахунок білянсу з ділу градового з днем 31. марця 1902. р.

АКТИВА.

ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
1	Запас касовий з днем 31. марця 1902. р.			10.254	83	1	Фонд резервовий			2,017.678	95
2	Розпоряджальні належності в кредит. інституціях і касах щадничих					2	Фонд на різницю курсів			60.982	80
3	Вартісні папери після курсу з дня 31. марця 1902. р.			1,805.271	85	3	Фонд запасовий			39.956	32
4	Векслі в портфелю			55.158	24	4	Ріжні вірителі			82.189	58
5	Ріжні довжники			52.554	82						
6	Вартість інвентаря			721	60						
7	Непокритий недобів з давних літ			270.957	51						
8	Недобір			5.888	80						
				2,200.807	65					2,200.807	65

Краків, дня 31. марця 1902.

ДИРЕКЦІЯ:

КОМІСІЯ РАХУНКОВА:

Зенон Слонецький. Ігнатій Глажевський. Др. Густав Ромер.

В. Гневош. М. Урбанський. М. Гараліх. М. Дудинський.

Начальник централн. бюро рахункового: Віктор Габленц.